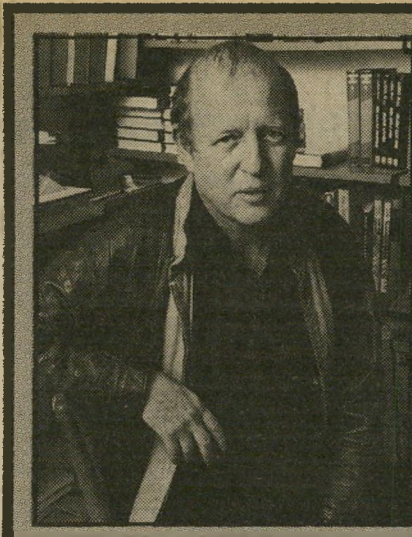

מקובל להניח כי הערבים הם שפתחו במלחמת העצמאות בסוף 1947, כדי למנוע את ביטול החלטת החלוקה של ה"א"ר.

עכשיו בא התוקף אורי מילשטיין, וא"י נר את התיקון שהתנגד היישוב היהודי ויא שמתוכם במלחמה, כדי למנוע את בקוא החלטת ה"א"ר, להרחיב את גבולות המדינה היהודית שנקבעו בהחלטה, לגרש את הערבים ולמנוע את התקנתה של מדינה פלשטינית.

עד כה טענו טענות מסוג זה רק מצד שני, בנות במחוקקים של ה"ר ישראל בר, שישפחה פלאגן, ויטי אמינית ואחרים. עכשיו בואה הביקורת מצד ימין.

מסקנות אלה כלולות במחקר על מילחמת העצמאות והקמת המדינה, שיוקם 12 כרטיס. שלושת הכרטיס הראשונים ייפיעו בשבוע הבא בהוצאת "וסורה ביתן". בעמודים אלה תיפצת ה"ר אורי מילשטיין כמה מן המסקנות שלו על נוצא זה.

... אריבנו, המפירים את החלטת ה"א"ר והגלחמים לשלטון בכל הארץ, כבר מחקו ממילא את גבולות ה-29 בנובמבר, ועתה גבולות מדינתנו ייקבעו על-ידי גבולות כוחנו. התוקפנות הערבית מבקשת לרחוף אותנו אל מחוזה לגיבולות הארץ. שיעור כותנו הוא שיקבע לאן נהרוף את תוקפינו. אפילו על השטח המקוטע שנועד למדינה היהודית, בהחלטת ה-29 בנובמבר, א-אפשר להגן בתוך גבולותיו; לא-כל-שכן על השטח שאנו זכאים לו.

"אנו נחרג מהגבולות המדומים ככל שנוכל. שיעור הכוח הממשי הוא שר יקבע את התחומים הטריטוריאליים של עצמאותנו בארץ-ישראל. הגבולות המדיניים יהיו חופפים את גבולות השטחים שנשחרר מידי האויב, פרי כבושינו."

גילי ניסח בנאומו זה שתיים ממטרות המילחמה: כיבוש שטחים למען גבולות-ביטחון, וכיבוש השטח שאנו זכאים לו, ואת הזכאות קובעים הישגי ההתיישבות בכל שטחי ארץ-ישראל, בלי להביא בחשבון זכויות כלשהן של הפלסטינים. כלומר, הזכאות היא על כל ארץ-ישראל. מבחינה זאת אין, אפוא, הבדל בין עמדתו העקרונית של גילי, שהיה או אחד ממנהיגי מפ"ם, ובין העמדה הרודיוניסטית, אז ועמדתם של אנשי ארץ-ישראל השלמה (גושאמונים) כיום. אם יש הבדלים, הרי הם בניסוח ובטאקטיקת פירסום-הכוונות.

בנאום זה של גילי התגלתה המחלוקת בינו לבין בךגוריון, שבגינה הודח מתפקידו אחרי זמן לא רב. אולי נתן דרור ללשונו משום שחש בהרחק הקרובה, וזה היה חלק ממילחמת-המגן האישית שלו. העמדת תפיסתו, ארץ-ישראל-השלמה עכשיו, מול תפיסת בךגוריון — ארץ-ישראל-השלמה-בשלהים — שנראתה לו מתונה ופשי רנית.

בחודש הראשון של המילחמה עדיין רובר על שאיפה לירידות יהודית-ערבית.

ההל בחודש השני היו אנשי המחלקה המדינית והמדור הערבי בסוכנות היהודית כמעט היחידים

"ההסכמה להחלטת העצרת אינה השלמה עם החלוקה, (ועם) הקיסרות הזה, יסודה בתיקווה כי הגבולות המלאכה תיים לא יעמדו לאורך ימים בפני תוד ליכי התפתחות בימי שלום."

יירקמו יחסי-גומלין אחוזה בין שתי המדינות להעמקת האחדות הכלכלית, ויבוטל ההסגר על ההתיישבות היהודית בארץ-ישראל לעם ישראל השב למולדתו...

אולם הריאקציה (הערבית) פתחה במלחמה, מפני התנגדותה לכל עובר של עצמאות יהודית ואפילו בחלק קטן של ארץ-ישראל, ומטרת מילחמתה כיבוש הארץ וכפיפתה לשלטון ערבי. ועתה השאלה היא אם נלחם אך בתחומים הטריטוריאליים שהוקצו למדינה היהודית בהחל-טת 29 בנובמבר? ומה יהיה גודלם של עשרות יישובים שנכללו בשטח המדינה הערבית, לרבות יישובי הגליל המערבי וגוש-עציון?

לחברי ועדה-ביטחון שלא היו מרד צים מהצהרת-מדינות זו, הדיע בךגוריון: "יש לנו תוכנית על שכם, דמשק, קאהיר". האם אלה היו המטרות הטריטוריאליה הנתהרות?

בישבת ועדה-ביטחון, שהתקיימה אחרי חודש שיים (כ"ב בפברואר 1948) ניסח בךגוריון שוב מטרות-על לאומית: על מה אנחנו מגינים עכשיו? לא על המדינה, לא על הקיים. יש עכשיו ניסיון — וניסיון רציני, הכי רציני עד עכשיו — לחסל את הציונות. אנחנו נלחמים נגד זה, ואין לפי שעה שני תפקידים. יש רק תפקיד אחד, תפקיד של מילחמה על אפשרות הגשמת הציונות. אם יהיה כיוון אחד, איש לא יישב בחרר הזה, איש לא יישב במוסר הזה. כך חושב נלחמים כל ציוני, אשר מוכן למסור את נפשו רק על זאת... לא קיים שום דבר בארץ. אם אנחנו מדברים על הקיים, הקיים כביכול הוא בית-קלפים, ואינו קיים בכלל."

מסקנה: המילחמה אינה רק על הגנת הקיים (שאינו אלא בניידקלסים); מטרה-תיה הן טריטוריאליה דמוגרפיה.

היה זה ניסוח רודיוניסטי של מטרות המילחמה. חבר ועדה-ביטחון רודי רמו, שהיה נאמן לרסוריקה האידאולוגית של תנועת העבודה, הסתייג מדברים אלה וניסח את מטרות המילחמה כמנוחים הגנתיים: אנחנו לוחמים להגנת החלטת האומות המאוחדות. "נראה שרמו לא ידע על ההסכם עם עבראללה, שנועד לסכל את החלטת ה"א"ר או ידע ולא הבין את משמעותו, אולי ידע הבין ואמר מה שאמר רק למען הפרוטוקול, אף שהיה זה ריון חסוי בגליון הראשון של שבועון-ההגנה בסחונה, כ"ב בפברואר 1948, התפרסמו שתי רשימות על מטרות-המילחמה הרי קטע מאחת הרשימות: נלנצח במלחמה זה המלחמה היום. למגר את האויב בשדה-המערבה וזה התפקיד הקונקרטי (המחשי) המידי, תפקיד השעה, ישנם תפקידי הוד: התיישבות, חלוציות, עלייה, הקמת המשק, הקמת המדינה, תחיית התרבות. וישנו תפקיד מידי אשר כרגע מתכנסת לתוכו כל משמעותו של חודש-ישראל בדורנו, תפקיד מידי אשר רק בביצועו יזבחנו קיומם ואפשרות הגשמתם של התפקידים הגדולים המקובלים של דורנו, וזה תפקיד הזה הוא נלנצח במלחמה."

הרי קטע מרשימה אחרת: מהי מטרות מילחמתנו לכל מילחמה יש מטרה, ובהתאם למטרה זו נקבעים האמצעים ומתווח דרכי-המלחמה. מהי אפוא, מטרת מילחמתנו את מטרותנו אפשר לנסח כפשטות: לשכור את כוח התוקפנות הערבית, להגן על קיומנו, להגן על ביצוע החלטת האומות ולהקים את המדינה היהודית. בשתי רשימות-מוראל אלה ניכר סיגנונו של ראש-המפקדה הארצית, ישראל גלילי, שאמר אחרי 11 יום (29 בפברואר) לכמה חיילים, לפני צאתם לחזית, שתפקיד ההגנה הוא לשכור את התקפת האויב ולגונן על תהליך הקמתה של המדינה היהודית, (למען) הגשמת הציונות, תוכנה והיקפה: עם ישראל מקובץ, חופשי ועצמאי באר-צ"ר.

● בנל כיבוח אדמה

ב מיקוד העליון היה גלילי נציג האסכולה הניצית הסיפוחיסטית. מבחינת היחס לערבים, קשה למצוא הבדל בינו לבין הרודיוניסטים. בארבעת התודשים הראשונים של מילחמת העצמאות עדיין נוהג גלילי בהתבטאויותיו. אבל אחר-כך הביע את רעותיו בגלוי.

כ"ב באפריל אמר למסימי קורסה-קצינים הראשון של ההגנה: "הסכמה היהודים להחלטת העצרת נראתה כסיכוי חיד למנוע מילחמה, כשם שנראתה כבסיס ניד-לאומי בהתגוננות בפני אל-מות ערבית.

טראטגיה-הדרבתי של בךגוריון (ובחראי של גלילי הובריו), שמטרתה היתה למד נוצ את הקמת המדינה הערבית בחלק מארץ-ישראל.

כפומבי ובמוסדות רישמיים דיברו מנהיגי היישוב על שיטות יותר ויותר התקפיות להשגת מטרות צבאיות הגנתיות — לשכור את הכח הצבאי הערבי — כדי שלא יוכל לפגוע ביהודים ולמנוע את הקמת המדינה היהודית.

אליעזר ליבנה, אחד מאנשי ההגות הביטחנית במפא"י, ואחרי מילחמת ששת-הימים מראשי התנועה למען ארץ-ישראל השלמה, ניסח בעיתון דבר (כ"ב בינואר) את תפקידי ההגנה להפריע לערבים לגייס כוח, לשכש את הכנותיהם לפלוש לארץ-ישראל בצבאות סריים, ולפגוע באויב ככל מקום. המטרה המיידית היא לבטל את רצון הלחמה של האויב. על ההגנה להציג אלטרנטיבה, שלום ככל מקום, או מילחמה סוטאלית.

ליבנה טבע אז את המונח "שלוש-אמת". הוא כתב: אם לא יהיה שלום, שמשמעותו הכרה מלאה של כל הערבים בזכות קיומה של המדינה היהודית והימנעותם ממעשי-איבה נגדה, יכאו היהודים את המילחמה אל בתי הערבים.

ליבנה לא הכיר, אפוא, במילחמה מוגבלת, וראה את המאבקים בין ה יהודים לערבים במילחמה פוטאלית, בניגוד לתפיסתם של אנשי המחלקה המדינית. השקפה כוחנית זו צברה תומכים רבים.

אחרי מילחמת-העצמאות היה למנהיגי מפא"י ומפ"ם, שהיו מטוסכסים ביניהם, אינטרס משותף להעלים את המטרות האמיתיות של מילחמת העצמאות מעיני הציבור ולהעמידן על מטרה אחת: הגנה על המדינה היהודית מפני התוקפנות הערבית, דהיינו, מילחמת-איך-בריה.

את המטרה הזאת הם השיגו בעזרת סופרי-הצנר ומשוררי-הצנר, שהבלט שבהם הוא חיים חפר, והיסטוריונים מגויסים שהיו תועמלנים של המפלגות הפוליטיות.

היסטוריונים אלה היו כרום אנשי-צבא שוליים בתחום המינצעי, שהועלו לדרגות ככר

גירוש הערבים מרמלה למחרת הכיבוש
אוחו הדבר, אבל בשלבים

רות, ואחרי שהשתחררו קודמו באוניברסיטות בלא שום יחס להישגיהם המדעיים. מהבולטים שבהם הם אל"מ (מיל') הפרופ' יהודה ואלך, ראש הקתדרה להיסטוריה צבאית באוניברסיטת תל-אביב, ואל"מ (מיל') ה"ר מאיר פעיל, שעשה את הדוקטורט שלו באותה אר-ניברסיטה, והוא כיום הסמכות "המרעית" של המכון לחקר כוח המגן ביד מבנקין, מיסודם של ותיקי ההגנה, ותיקי הפלמ"ח והתק"ם.

שראו כשלוש את אחת ממטרות המילחמה, והם אמנם הזכירו מטרה זאת בדיוניהם עם הפיקוד העליון ובתוכריכים ששלחו אליו.

כ"ב במרס 1948 הגישו אליהו ששון וחיים ברמן לבךגוריון תוכנית להקים מדינה ערבית, בחלק השני של ארץ-ישראל, והציעו, לנהוג במדיניות שלנו כד שיישאר לערבים מוצא, ולנו אפשרות של חיפוש נקודות-מגע.

היה זה קול קורא במדבר, מנוגד לאס-

"התשובה היא: אנו נלחמים ונלחם על כל השטחים שנכבשו על-ידי התתיישבות הערבית עד היום, ולא נותר ולא נמסקר אפילו נקודת-יישוב אחת, גם אם היא מעבר לגבולות החלוקה. רגל העצמאות הערבית יונף בכל כבדת אדמה שפליחה אותה המחרשה הערבית, בין שהיא מעבר מזה ובין שהיא מעבר מזה של קר-החלוקה."